

ભીતરમાં ભારીને દ્વેષ જ

ભીતરમાં ભારીને દ્વેષ જ, ચીજો ત્યાગી બાહરથી;
તે ચીજો કાયમી ભયકર, રહે તાંતો જ અંદરથી.

પરિગ્રહ દ્વેષથી રાખી, જો ભાગ્યાં સાધુ જંગલમાં;
કદી ત્યાં દેખી કોઈ સ્ત્રી, તો ભય લાગે છે નીંદરમાં.

પરિગ્રહ સાચો વર્તે તો, બનાવે કાયમી નિર્ભય;
ગમે તે રીતે સ્પર્શે સ્ત્રી, છતાંયે કામ જાગે નહીં.

મહા બળવાન પૌરુષ તે, જયહાં લાગે ન સ્ત્રીને ભય;
નથી જ્યાં સ્ત્રીપુરુષનો ભાવ, પરમ શીલ શુદ્ધ પ્રેમોમય.

છતાં દેખી લપસણી ભોં, પગે અંગૂઠો વાળી ચલે;
નીડરતા હોય નહીં બેફામ, તટસ્થો ચેતતા જ ફરે.

જગતમાં બહાર ભય થોડાં, ભીતર ભારેલ ભો-અગ્નિ;
કષાયોનાં ગૂંચ્યાં સાંધાં, અનાત્મે રાગ-દ્વેષાદિ.

નથી છૂટવાનું બાહરથી, પ્રથમ છૂટવાનું અંદરથી;
ત્રિકરણ એ જ છે પરિગ્રહ, સ્વ-હેતુ પામ મંદિરથી. – ભીતરમાં..

‘અક્રિય’ આત્માની બાહર જે, ચલે છે તે બધો વ્યવહાર;
સ્વ-નિશ્ચે શુદ્ધ આત્મા છું, ક્રિયા પરમાર્થે જ્ઞાનાધાર.

અનાદિથી જ વળગેલો, મનો-વચ-કાયનો પરિગ્રહ;
‘હું સાધુ’ એ જ પહેલો રાગ, રૂપક મમતે ‘હું’ પદ જ અગ્ર.

નથી દેહાદિ સંયોગો, કદીયે કોઈ પણ મારાં;
‘અસંયોગી હું આત્મા છું’, પ્રમાણું માત્ર પરબારા.

જે ત્યાગે કેફ સૌ ઊતરે, તે નિર્ભિક આત્મજ્ઞાન લહો;
મળે જો “જ્ઞાની” તો જ છૂટે, પરિગ્રહ દેહ-પુદ્ગલનો.

ભરમ-ચર્ચા થકી છે ભય, અપદ્મમાં પૂરણ બાદ ગલન;
અદ્વેષે વીતરાગ અભય, અવસ્થા જોઈ, જાણે અ-મન.

પૂરણ જ્યાં થાય આત્મરમણ, નથી થાતું કદી જ ગલન;
નિરંતર વૃદ્ધિ ભાવે મોક્ષ, ‘સ્વરૂપે’ ગ્રહણ જ્ઞાનાંજન. – ભીતરમાં..

